

Regelbunden tillsyn i Tystberga skola

Förskoleklass

Grundskola årskurs 1–6

Inledning

Skolinspektionen har granskat verksamheten i Nyköpings kommun och besökt Tystberga skola den 26 februari 2009. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för den regelbundna tillsynen.

Tillsynen riktas mot tre huvudområden: **Kunskaper, Normer och värden** samt **Ledning och kvalitetsarbete**. Bedömningarna av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar för det offentliga skolväsendet. Information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats (www.skolinspektionen.se/tillsyn).

Inom de områden där Skolinspektionen bedömt att åtgärder behövs har huvudmannen och rektorn för skolan ansvar för att åtgärder vidtas. Åtgärderna ska redovisas till Skolinspektionen inom tre månader från dagen för Skolinspektionens beslut, dvs. senast den 15 september 2009.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering.

Underlag

Underlaget för inspektörernas bedömning är dels dokument från kommunen och Tystberga skola, dels den information som samlats in under besöket. I Tystberga skola intervjuades rektorn, lärare och elever. Även annan information om kommunen och skolan från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts.

Rektorn har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

Beskrivning av skolan

Tabell 1: Antal elever på Tystberga skola

Tystberga skola	Antal elever
Förskoleklass	13
Grundskola	87

Källa: Uppgifter från skolan 2009-02-26

2 (13)

Tystberga skola utgör tillsammans med Blomenbergska skolan ett rektorsområde. Tystberga skola omfattar förskoleklass och grundskola årskurserna 1–6. Rektorsområdet omfattar även förskoleverksamhet och skolbarnsomsorg, men dessa verksamheter behandlas i särskilda rapporter där verksamheten beskrivs och bedöms i ett kommunperspektiv. Rektor har det övergripande ansvaret för verksamhet, personal och ekonomi. Underställd rektor finns en biträdande rektor med ett pedagogiskt ansvar för förskoleverksamhet inom rektorsområdet. Den biträdande rektorn har vid sidan av sitt ledningsuppdrag och viss undervisning även uppdrag som didaktikmentor i områdets båda skolor. Skolan är uppdelad i två arbetslag, ett för förskoleklass och årskurs 1–3 och ett arbetslag för årskurserna 4–6. Verksamheten bedrivs i åldersintegrerade grupper, tre för förskoleklass till årskurs 3 och två grupper för årskurserna 4–6.

Bedömningar

Motiveringsrutan under varje bedömningspunkt fylls endast i när Skolinspektionen bedömt att åtgärder behövs. I detta material används begreppet styrdokument som en samlande beteckning för relevanta författningar och allmänna råd.

1 Kunskaper

Den regelbundna tillsynen granskar inom detta område skolans kunskapsresultat och arbetet för att ge eleverna möjlighet att nå de nationella målen för lärandet uttryckta i läroplan och kursplaner. Vidare granskas vilka förutsättningar skolan ger eleverna att nå målen.

1.1 Kunskapsresultat

Tabell 2: Resultat på nationella ämnesprov i årskurs 5

Andel elever som nått kravnivån på de nationella ämnesproven	Tystberga skola					Riket
	2004	2005	2006	2007	2008	2008
Svenska/Svenska som andra språk	88	93	86	94	84	87
Matematik	92	88	97	81	74	73
Engelska	92	93	76	81	84	72

Källa: Uppgifter från skolan, 2009-02-26. Uppgifter på riksnivå för variabeln nationella ämnesprov presenteras utifrån ett obundet slumpvis urval om 200 skolor, från vilka Skolverket samlar in uppgifter om måluppfyllelse på de nationella ämnesproven.

Kommentar och bedömning:

Skolans kvalitetsredovisning omfattar dock endast måluppfyllelsen i de nationella ämnesproven för årskurs 5, samt en sammanvägd bedömning av elevers kunskapsprofil i årskurs 2 i ämnena svenska och matematik. Av tabellen ovan framgår att resultaten i de nationella ämnesproven varierar över tid.

I Tystberga skola genomför lärarna olika former av tester och prov för att bedöma elevernas kunskaper. Under innevarande läsår pågår ett arbete för att utarbeta konkretiseringar och underlag för bedömningar i samtliga ämnen. I nuläget görs bedömningar och kunskapsuppföljningar huvudsakligen i ämnena svenska, engelska och matematik. Skolan saknar dock en samlad bild av måluppfyllelsen över tid och i samtliga de ämnen där eleverna får undervisning. Det finns heller ingen redovisning av olika grupper resultat, t.ex. flickors respektive pojkars resultat. Skolans utvecklingsarbete för en högre måluppfyllelse i samtliga ämnen förutsätter både en uppföljning och sammanställning på skolnivå, samt analyser och åtgärder.

4 (13)

Tystberga skola har en alltför knapphändig resultatredovisning, varför en samlad bedömning inte är möjlig att göra. Skolinspektionen bedömer att Tystberga skola behöver förbättra resultatredovisningen, göra sammanställningar, analysera och vidta åtgärder för att på så sätt ge alla elever möjligheter till en högre måluppfyllelse i samtliga ämnen.

1.2 Uppföljning och kommunikation av kunskapsresultat

Bedömningspunkter

1.2.1 Lärarna följer fortlöpande upp elevernas kunskapsutveckling och resultat i alla ämnen i förhållande till styrdokumentens krav.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
x	

1.2.2 Lärarna genomför utvecklingssamtal om hur elevens kunskapsutveckling och sociala utveckling bäst kan stödjas.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
x	

1.2.3 Lärarna upprättar en individuell utvecklingsplan i samband med utvecklingssamtalet.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	x

Motivering

Enligt 7 kap. 2 § grundskoleförordningen ska läraren vid utvecklingssamtalet i en skriftlig individuell utvecklingsplan ge omdömen om elevens kunskapsutveckling i relation till målen i varje ämne som eleven får undervisning i, och sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven ska nå målen och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen och kursplanerna.

Individuella utvecklingsplaner upprättas för eleverna på Tystberga skola. Utvecklingsplanerna saknar dock huvudsakligen en sammanfattande beskrivning för de insatser som behövs för att eleven ska nå målen, eller nå så långt möjligt i sin utveckling. Skolans insatser är inte tydliga, medan elevens insatser eller ansträngningar markeras.

Tystberga skolas individuella utvecklingsplaner är inte upprättade i enlighet med bestämmelserna. Skriftliga omdömen ska redovisa elevens kunskapsutveckling i relation till målen i varje ämne som eleven får undervisning i. Detta gäller även de olika ämnena inom blocken natur- och samhällsorientering fr.o.m. årskurs 5. Detta behöver åtgärdas.

1.3 Bedömning

Bedömningspunkter

1.3.1 Lärarna använder resultaten från de nationella ämnesproven för att bedöma elevers kunskapsutveckling.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
x	

1.3.2 Vid bedömning utgår lärarna från de nationella målen i kursplanerna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
x	

1.4 Genomförande av utbildningen

Bedömningspunkter

1.4.1 Läroplanens och kursplanernas mål att sträva mot anger inriktningen för skolans utbildning.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
x	

1.4.2 Eleverna ges möjlighet till inflytande och ansvarstagande över det egna lärandet.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
x	

1.4.3 Eleverna ges kunskap om demokratins principer och utvecklar sin förmåga att arbeta i demokratiska former.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
x	

1.4.4 De som arbetar i skolan samverkar inom och mellan verksamheterna för att stödja elevernas utveckling och lärande.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
x	

6 (13)

1.4.5 Utbildningen i förskoleklassen stimulerar varje barns utveckling och lärande och ligger till grund till fortsatt skolgång.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
x	

1.5 Anpassning av verksamheten till elevernas behov

Bedömningspunkter

1.5.1 Skolans undervisning anpassas till varje elevs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
x	

1.5.2 Särskilt stöd ges till barn och elever som har svårigheter i skolarbetet.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
x	

1.5.3 Vid behov av särskilda stödåtgärder utarbetas alltid åtgärdsprogram som uppfyller författningarnas krav.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	x

Motivering

Av 5 kap. 1 § grundskoleförordningen framgår att om det genom uppgifter från skolans personal, en elev, elevens vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att eleven kan ha behov av särskilda stödåtgärder, ska rektorn se till att behovet utreds. Om utredningen visar att eleven behöver särskilt stöd, ska rektorn se till att ett åtgärdsprogram utarbetas. Av programmet ska det framgå vilka behoven är, hur de ska tillgodoses samt hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas. Eleven och elevens vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta när åtgärdsprogrammet utarbetas.

I Tystberga skolan utarbetas åtgärdsprogram för elever som är i behov av särskilt stöd i ämnena svenska, engelska och matematik. Åtgärdsprogram som inspektörerna tagit del av beskriver inte alltid stödinsatser eller motsvarande som skolan ska bistå med. Åtgärderna beskrivs i stället som ökade arbetsinsatser från elevens sida med stöd från hemmet. I de studerade åtgärdsprogrammen finns endast begränsat en redovisning av hur insatserna ska utvärderas och vem som har ansvar för detta.

Skolinspektionen bedömer att skolan ska upprätta åtgärdsprogram enligt bestämmelserna i samtliga de fall där en elev har behov av särskilda stödåtgärder och utan sådant stöd riskerar att inte nå målen. Programmen ska genomsyras av en positiv elevsyn som utgår från elevens förmågor och kunskaper. Skolans insatser och åtgärder ska tydligt framgå av åtgärdsprogrammen, liksom ansvar och utformning av insatsernas utvärdering. Detta behöver åtgärdas

2 Normer och värden

Den regelbundna tillsynen granskar inom detta område skolans arbete för att påverka och stimulera eleverna att omfatta vårt samhälles gemensamma värderingar och låta dem komma till uttryck i vardaglig handling samt skolans arbete för att ge eleverna en trygg miljö.

2.1 Normer och värden i studiemiljö och samvaro

Bedömningspunkter

2.1.1 Skolan utgör en trygg miljö som är inriktad på lärande.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
x	

2.1.2 Skolan och lärarna bedriver ett aktivt värdegrundsarbete.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
x	

2.1.3 Skolan har upprättat en likabehandlingsplan i enlighet med författningarna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	x

Motivering

Enligt 14 a kap. 8 § skollagen ska huvudmannen se till att det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan.

Tystberga skola har en aktuell likabehandlingsplan som huvudsakligen uppfyller skollagens krav. De åtgärder för förebyggande insatser, som beskrivs i planen, är dock relativt allmänt eller generellt formulerade och utgår inte från någon karläggning av behov eller bedömning av de lokala förhållandena.

8 (13)

Skolinspektionen bedömer att åtgärder behöver vidtas så att planen överensstämmer med lagens intentioner.

Enligt 2 § förordningen om barns och elevers deltagande i arbetet med en lika-behandlingsplan ska bl.a. en plan mot kränkande behandling enligt 14 a kap. 8 § skollagen upprättas, följas upp och ses över under medverkan av barnen eller eleverna vid den verksamhet för vilken planen gäller. Utformningen och omfattningen av barnens eller elevernas deltagande ska anpassas efter deras ålder och mognad.

Skolans likabehandlingsplan har lämnats till elevrådet för yttrande, men elevers kännedom om planen är relativt vag.

Skolinspektionen bedömer att åtgärder behöver vidtas så att elevers medverkan vid upprättande och utvärdering av planen garanteras.

3 Ledning och kvalitetsarbete

Den regelbundna tillsynen granskar inom detta område rektors ansvarstagande för skolans målinriktning samt hur skolans kvalitetsarbete fungerar för att säkra och förbättra kvaliteten i utbildningen. Tillsynen behandlar också tillgång till utbildning samt resurser i form av personal liksom hur rektorn följer bestämmelserna för skolan.

3.1 Tillgång till likvärdig utbildning

Bedömningspunkter

3.1.1 Varje elev erbjuds det garanterade antalet undervisningstimmar.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	x

Motivering

I bilaga 3 till skollagen finns föreskrifter om utbildningens omfattning i grundskolan (timplan). Enligt 2 kap. 3 § grundskoleförordningen anges i timplanen bl.a. antalet timmar för ämnen och elevens val och det totalt garanterade antalet timmar (garanterad undervisningstid). Vidare anges i 2 kap. 6 § grundskoleförordningen att det för varje ämne finns en kursplan där det anges de mål som undervisningen ska sträva mot och de mål som eleverna ska ha uppnått efter det femte och det nionde skolåret. I kursplanerna för ämnena matematik, svenska och svenska som andraspråk anges även de mål som eleverna ska ha uppnått i slutet av det tredje skolåret.

Ämnet teknik

Av den timplan som gäller för undervisningen i Tystberga skola framgår inte i vilken omfattning undervisning i ämnet teknik erbjuds eleverna. Eleverna på skolan undervisas dock i ämnet. Skolan har inte i skolans timplan synliggjort ämnet teknik och därmed ej heller säkerställt i hur stor omfattning ämnet teknik

erbjuds eleverna. Detta behöver åtgärdas.

Ämnet hem- och konsumentkunskap

Enligt Tystberga skolas timplan ska eleverna ges undervisning i ämnet hem- och konsumentkunskap i årskurs 5. Av intervjuer med elever och lärare framgår att eleverna inte erbjuds undervisning i hem- och konsumentkunskap före eller under årskurs 5. Då det finns nationella mål för ämnet i årskurs 5 måste skolan säkerställa att undervisning sker i ämnet och att eleverna ges möjlighet att nå målen. Detta behöver åtgärdas.

3.1.2 Skolan erbjuder eleverna språkval, elevens val samt modersmålsundervisning i enlighet med författningarna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	x

Motivering

Av 2 kap 9 § grundskoleförordningen framgår följande . Om en eller båda av elevens vårdnadshavare har ett annat språk än svenska som modersmål och språket utgör dagligt umgängesspråk för eleven, ska eleven få sin undervisning i detta språk som ett ämne (modersmålsundervisning), om eleven har grundläggande kunskaper i språket och eleven önskar få sådan undervisning.

I Tystberga skola finns elever med annat modersmål än svenska. Dessa elever har inte erbjudits modersmålsundervisning. Detta behöver åtgärdas.

3.1.3 Skolan anordnar undervisning i svenska som andraspråk i enlighet med författningarna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	x

Motivering

Av 2 kap. 15–16 §§ grundskoleförordningen framgår följande. Undervisning i svenska som andraspråk ska om det behövs bl.a. anordnas för elever som har ett annat språk än svenska som modersmål. Undervisning i svenska som andraspråk ska anordnas i stället för undervisning i svenska.

I Tystberga skola finns, av vad som framkommer i intervju med rektor, elever som vid inspektionstillfället bedöms vara i behov av svenska som andraspråk men som skolan inte anordnar undervisning för i ämnet. Detta behöver åtgärdas.

10 (13)

3.1.4 Utbildningen är avgiftsfri för alla elever med undantag av enstaka inslag som kan föranleda obetydlig kostnad för eleverna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
x	

3.2 Personalens utbildning

Bedömningspunkter

3.2.1 Skolans pedagogiska personal har utbildning för den undervisning de i huvudsak bedriver.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	x

Motivering

Enligt 2 kap. 3 § skollagen är kommuner och landsting skyldiga att för undervisningen använda lärare, forskollärare eller fritidspedagoger som har en utbildning avsedd för den undervisning de i huvudsak ska bedriva. Undantag får göras endast om personer med sådan utbildning inte finns att tillgå eller det finns något annat särskilt skäl med hänsyn till eleverna.

Skolans lärare är i stor utsträckning behöriga för den undervisning de bedriver. Dock saknas lärare med behörighet i naturorienterande ämnen och för de äldre eleverna saknas även behörig lärare i ämnet matematik. I viss utsträckning undervisar lärare kontinuerligt i ämnen där de saknar behörighet.

I undervisningen används lärare som inte har utbildning för den undervisning de bedriver. Detta behöver åtgärdas.

3.2.2 Rektor har genom utbildning och erfarenhet förvärvat pedagogisk insikt

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
x	

3.3 Rektors ansvar

Bedömningspunkter

3.3.1 Rektorn håller sig förtrogen med det dagliga arbetet och tar som pedagogisk ledare det övergripande ansvaret för att verksamheten inriktas på att nå de nationella målen.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
x	

3.3.2 Rektorn fattar beslut enligt bestämmelserna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
x	

3.3.3 Lagen om registerkontroll av personal inom förskoleverksamhet, skola och skolbarnsomsorg iakttas.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
x	

3.4 Kvalitetsarbete

Bedömningspunkter

3.4.1 Skolan bedriver ett systematiskt kvalitetsarbete, det vill säga planerar, följer upp och utvärderar sin verksamhet samt tar tillvara resultaten och omsätter dessa i åtgärder, för att förbättra måluppfyllelsen.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	x

Motivering
<p>Av läroplanen för det obligatoriska skolväsendet m.m., Lpo 94, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, framgår bl.a. följande. Skolans verksamhet måste utvecklas så att den svarar mot uppställda mål. Huvudmannen har ett givet ansvar för att så sker. Den dagliga pedagogiska ledningen av skolan och lärarnas professionella ansvar är förutsättningar för att skolan utvecklas kvalitativt. Detta kräver att undervisningsmålen ständigt prövas, resultaten följs upp och utvärderas och att nya metoder prövas och utvecklas. Vidare framgår av Lpo 94, 2.8 Rektors ansvar, att rektorn ansvarar för att en lokal arbetsplan upprättas samt för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen och till målen i skolplanen och den lokala arbetsplanen. Rektorn har ansvaret för</p>

12 (13)

skolans resultat.

I Tystberga skola följs kunskapsresultaten upp hos eleverna på individnivå. På skolnivå saknas emellertid en systematisk uppföljning och utvärdering av skolans kunskapsresultat i förhållande till de nationella målen i årskurs 5 i samtliga ämnen. Därmed saknas ett viktigt redskap för att genomföra förändringar av undervisningen i syfte att nå en ökad måluppfyllelse. Rektorn måste ta ansvar för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen så att skolans utveckling främjas och en ökad måluppfyllelse kan nås. Detta behöver åtgärdas.

3.4.2 Kvalitetsarbetet dokumenteras i en kvalitetsredovisning som uppfyller förordningens krav.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	x

Motivering

Enligt 3 § förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m. ska kvalitetsredovisningarna innehålla en bedömning av i vilken utsträckning de nationella målen för utbildningen har förverkligats och en redogörelse för vilka åtgärder skolan avser att vidta för ökad måluppfyllelse. I kvalitetsredovisningarna ska verksamhetens förutsättningar, arbetet i verksamheten och utbildningens måluppfyllelse redovisas.

Kunskapsredovisning och måluppfyllelse

Tystberga skolas kvalitetsredovisning innehåller huvudsakligen de områden som aktuell förordning kräver. I kvalitetsredovisningen dokumenteras dock kunskapsresultat alltför begränsat, det framgår heller inte i vilken grad verksamheten når de nationella målen. Uppföljning och utvärdering av kunskapsresultat i fler ämnen än engelska, matematik och svenska måste redovisas. Skolinspektionen bedömer att Tystberga skolan ska formulera mål och åtgärder för att nå en högre måluppfyllelse. Skolan behöver som grund för detta, dels en sammanställning av elevernas kunskapsresultat i flera ämnen än engelska, matematik och svenska, dels en utvärdering som prövar sambanden mellan skolans insatser och åtgärder och kunskapsresultaten.

Utvärdering av likabehandlingsplanen

Enligt 3 a § förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m. ska i kvalitetsredovisningen uppföljning och utvärdering av likabehandlingsplaner enligt 3 kap. 16 § diskrimineringslagen och planer mot kränkande behandling enligt 14 a kap. 8 § skollagen redovisas.

Tystberga skolas kvalitetsredovisning upptar en rubrik rörande likabehandlingsplanen. Det framgår dock inte om planen varit föremål för en utvärdering eller eventuella effekter av det förebyggande arbetet. Detta behöver åtgärdas.

Delaktighet

Enligt 4 § förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m. ska skolans kvalitetsredovisning utarbetas under medverkan av lärare, övrig personal och elever. Elevernas vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta i arbetet med kvalitetsredovisning. Detta behöver åtgärdas

Datum	ort
2009-06-15	Linköping

Gunnar Olausson

Ewa Pettersson